

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Організація дистанційного навчання вчителів в Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (С.В. Якубов)

Одна з основних проблем післядипломної педагогічної освіти — невідповідність між можливостями традиційних методів навчання та тим обсягом фактичних знань, який сучасне суспільство потребує від вчителя. Враховуючи збільшення обсягу знань, який повинні засвоїти слухачі курсів підвищення кваліфікації, необхідно застосовувати інтенсифікацію та оптимізацію навчального процесу. Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти — від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної.

Дистанційне навчання слугує підвищенню ефективності освіти завдяки створенню нового інформаційного освітнього простору, заснованого на сучасних інформаційних технологіях.

Дистанційне навчання — якісно новий, прогресивний вид навчання, який охоплює елементи очного навчання, а також сучасне науково-методичне забезпечення, доступ до якого здійснюється на основі передових інформаційних технологій. Дистанційне навчання ґрунтується на таких основних засадах: відкрите навчання, комп'ютерне навчання, активне спілкування між викладачем і слухачем із використанням сучасних засобів телекомунікації. Реалізація принципів відкритого навчання пропонує слухачеві свободу вибору місця, часу та темпу навчання. Слухач, отримавши план навчання, сам за допомогою наставника (тьютора) визначає, як саме він буде навчатися. Слухач у процесі дистанційного навчання може в зручному для себе режимі працювати в бібліотеці, шкільному комп'ютерному класі, перебуваючи вдома консультуватися з тьютором.

Основою дистанційного навчання є самостійна робота (без відриву від основної роботи) слухача, якісне науково-методичне (комплекти методичних та навчальних матеріалів) і консультативне забезпечення при ефективному (опосередкованому та прямому) управлінні процесом навчання з боку наставника-тьютора. Під час самостійного опрацювання дистанційного навчального курсу слухачем ефективність навчального процесу суттєво підвищується. Слухач краще запам'ятовує навчальний матеріал, процес навчання прискорюється. Використання мультимедіа (графіка, анімація, звук) як додаткового матеріалу підвищує ефективність навчання. Велику роль у дистанційному навчанні відіграє онлайн-доступ (прямий) до навчального матеріалу, наведеного у вигляді текстів, графіки, відеофрагментів, контролюючих, тренажерних змістових блоків. Сукупність перелічених вище можливостей реалізується за допомогою **платформи дистанційного навчання** як сукупності програмно-технічних та телекомунікаційних засобів, що забезпечує повний функціонал інформаційно-методичного середовища та технологічну організацію навчального процесу В Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (надалі — ІППО) як платформа дистанційного навчання використовується система MOODLE актуальної нині версії 2.3. Впровадження дистанційного навчання у післядипломну педагогічну освіту забезпечує:

- доступність освіти завдяки навчанню без відриву від основної роботи та простій процедурі прийому слухачів і реєстрації їх на платформі;
- підвищену якість післядипломного педагогічного навчання, що досягається застосуванням повного та сучасного навчально-методичного забезпечення;
- велику варіативність навчання, що досягається модульною конструкцією навчальних планів та дистанційних курсів, можливістю вільного вибору слухачами послідовності та порядку вивчення матеріалу;
- більш повне задоволення пізнавальних інтересів слухачів залежно від їхньої підготовки та можливостей, що досягається індивідуалізацією підходів до структури та змісту робочих навчальних планів та порядку їх виконання;
- значну економію грошових коштів через малу кількість очних занять, зменшення витрат на транспорт тощо.

Організація дистанційного навчання слухачів у системі підвищення кваліфікації здійснюється навчальним відділом ІППО. Основними завданнями організаційного процесу є координація процесу розроблення комплекту методичних документів з питань дистанційного навчання (навчальних планів, програм, методичних рекомендацій) тощо, участь в організації підготовки тьюторів у галузі дистанційного навчання в системі післядипломної педагогічної освіти (консультації, семінари, курси), облік та аналіз стану навчального процесу в очно-дистанційній формі, розробка пропозицій та рекомендацій щодо його вдосконалення, створення фонду фахових комплектів навчально-методичного забезпечення (пакетів дистанційних курсів). Виконання цих складних завдань потребує тісної координації із структурними підрозділами ІППО. насамперед із профільними кафедрами.

Навчальний рік у системі дистанційного навчання триває з 1 жовтня до 30 березня поточного навчального року. Повний цикл підвищення кваліфікації передбачає самостійне вивчення слухачами змісту фахового пакета дистанційних курсів (від трьох до п'яти навчальних модулів: настановного курсу, загальноосвітнього, професійного і спеціального) та звітність за кожним з них. Обсяг змісту кожного модуля — 72 годний. Тривалість роботи слухача над змістом фахового пакета визначається його індивідуальним планом (графіком) і не може перевищувати трьох місяців. Формами звітності та контролю якості засвоєння слухачами змісту кожного модуля є виконання самостійних робіт та тестування. До захисту курсової роботи допускаються слухачі, які своєчасно виконали самостійні роботи у середовищі платформи дистанційного навчання, одержавши на них позитивні рецензії, та пройшли тестування. Захист курсових робіт проводиться на завершальній очній сесії.

Організація очної частини навчального циклу та керівництво самостійною роботою слухачів під час дистанційного навчання здійснюється тьютором, який призначається з числа методистів та викладачів кафедр, що організують підготовку слухачів відповідної спеціальності за визначеним фаховим пакетом дистанційних курсів. За тьютором закріплюється фахова група слухачів (учителів-предметників). Тьютор організовує

консультування слухачів під час дистанційної фази навчання та інформування їх про терміни проведення залікових сесій. Зв'язок тьютора зі слухачами здійснюється за допомогою засобів платформи MOODLE — це обмін повідомленнями на зразок електронної пошти, он-лайн та офф-лайн обговорення питань, що виникають у процесі вивчення дистанційних курсів.

Головними суб'єктами дистанційного навчання на платформі MOODLE є слухачі курсів підвищення кваліфікації, які навчаються за очно-дистанційною формою, та педагогічний персонал, який своєчасно та якісно керує процесом дистанційного навчання (тьютори). Тьютор має володіти знаннями в галузі інформаційних технологій, зважати на специфіку дистанційної форми навчання та знати психологічні особливості взаємодії зі слухачами. Окрему роль відіграють суб'єкти навчального процесу, які є розробниками та авторами навчально-методичних матеріалів у складі інформаційно-змістовного блоку дистанційних курсів. Частина авторів курсів також бере на себе обов'язки тьюторів закріплених за ними фахових груп слухачів. Суб'єктами дистанційного навчання на платформі MOODLE є також системні адміністратори та організатори навчання (куратори груп) — співробітники ІППО, які здійснюють технічний супровід платформи і виконують адміністративні та методичні операції на рівні курсів, груп, окремих слухачів. Всі учасники дистанційного навчання проходять реєстрацію та мають доступ до платформи за своїм інтерфейсом та чітко визначеними правами (роллю). До переліку доступних команд (меню) входять: робота з курсами, групами та слухачами, навчальними матеріалами та тестами відповідно до ролі даного суб'єкта у навчальному процесі за дистанційною формою.

Дидактичною основою здійснення дистанційної фази навчання слухачів є змістова навчально-методична одиниця — дистанційний курс (ДК). Зміст дистанційних курсів визначається державними стандартами за фаховими напрямками та категоріями вчителів-предметників, що здійснюють підвищення кваліфікації, і має враховувати особливості дистанційної форми навчання. Загалом серед вимог можна виділити:

- відповідність меті та завданням підвищення кваліфікації;
- науковість, сучасність, зв'язок теорії з практикою;
- професійну спрямованість.

Дистанційний курс є основним елементом дистанційного навчання. Структура дистанційного курсу має бути уніфікованою задля спрощення підготовки слухачів до входження у дистанційну фазу очно-дистанційної форми навчання. На поточний момент ІППО має досить великі напрацювання у розробці дистанційних курсів, на платформі їх розміщено понад 60, і база ДК постійно розвивається і поновлюється. Програмою роботи ІППО з розвитку дистанційного навчання на 2012—2013 н.р. передбачено впровадження 25 ДК та надання освітніх послуг як для вчителів м. Києва, так і для сторонніх слухачів. Курси групуються по категоріях: українська мова і література, іноземні мови і світова література (12), дошкільна та початкова освіта (16), суспільно-гуманітарні науки (7), природничо-математичний цикл (21), трудове навчання (2), музика (1), фізична культура (1), профільне навчання (1). Кожний дистанційний курс має короткий опис та розвинену змістову структуру. Окреме місце відведене настановному курсу, спеціально розробленому для слухачів,

які вперше опановують навчальні технології дистанційного навчання. Програмно-технічне супроводження дистанційного навчання здійснюється з використанням Інтернет-технологій в середовищі платформи MOODLE, програмної оболонки, що забезпечує дистанційне навчання слухачів і дає змогу керувати всією діяльністю віртуального навчального закладу. Платформа об'єднала всі складові ефективного навчання: передові методики, новітні інформаційні технології, засоби управління навчальним процесом. У середовищі платформи використовуються стандартизовані сервіси для організації віддаленого спілкування і керування навчальним процесом, автоматизації науково-методичного та звітного документообігу. Вхід у систему здійснюється через сайт дистанційного навчання ІППО за адресою: <http://e-learning.kubg.edu.ua/ippo/> (рис. 2).

Дистанційне навчання Ви не пройшли ідентифікацію (Вхід) Українська (uk)

Навігація

- На головну
- Новини сайту
- Курси

Головне меню

- Новини сайту

Новини сайту

Платформа ДН ІППО введена до дії!
від Admin User - понеділок 13 серпень 2012 14:03

Шановні колеги! Науково-дослідною Лабораторією інформатизації освіти Київського Університету імені Бориса Грінченка створено та введено до дії платформу *дистанційного навчання* для Інституту післядипломної педагогічної освіти. Запрошуємо курсистів Інституту на сайт та бажаємо успіхів у дистанційному навчанні!

Портал дистанційного навчання Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського Університету імені Бориса Грінченка

Категорії курсів

- Настановні курси (1)
- Загальні питання фахової підготовки (4)
- Українська мова і література, іноземні мови і світова література (12)
- Дошкільна та початкова освіта (16)
- Суспільно-гуманітарні науки (7)
- Природничо-математичний цикл (21)
- Трудове навчання (2)
- Музика (1)
- Фізична культура (1)
- Профільне навчання (1)
- ПТНЗ (1)
- Різне (4)

Календар

грудень 2012

Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Зараз на сайті

(останні 5 хвилин)
Порожньо

Пошук курсів:

Ви не пройшли ідентифікацію (Вхід)

moodle

Рис. 2. Вигляд сайту дистанційного навчання ІППО

Узагальнена структура типового дистанційного курсу складається з таких блоків: керування навчанням (календар подій, інструменти реєстрації тощо), інформаційно-змістового (інформаційне наповнення дистанційного курсу, що також містить контролюючий субблок — механізм тестування з автоматизованою оцінкою результатів), комунікативного (система інтерактивного спілкування та консультування). Склад та структура типового ДК наведена на *рис. 3*

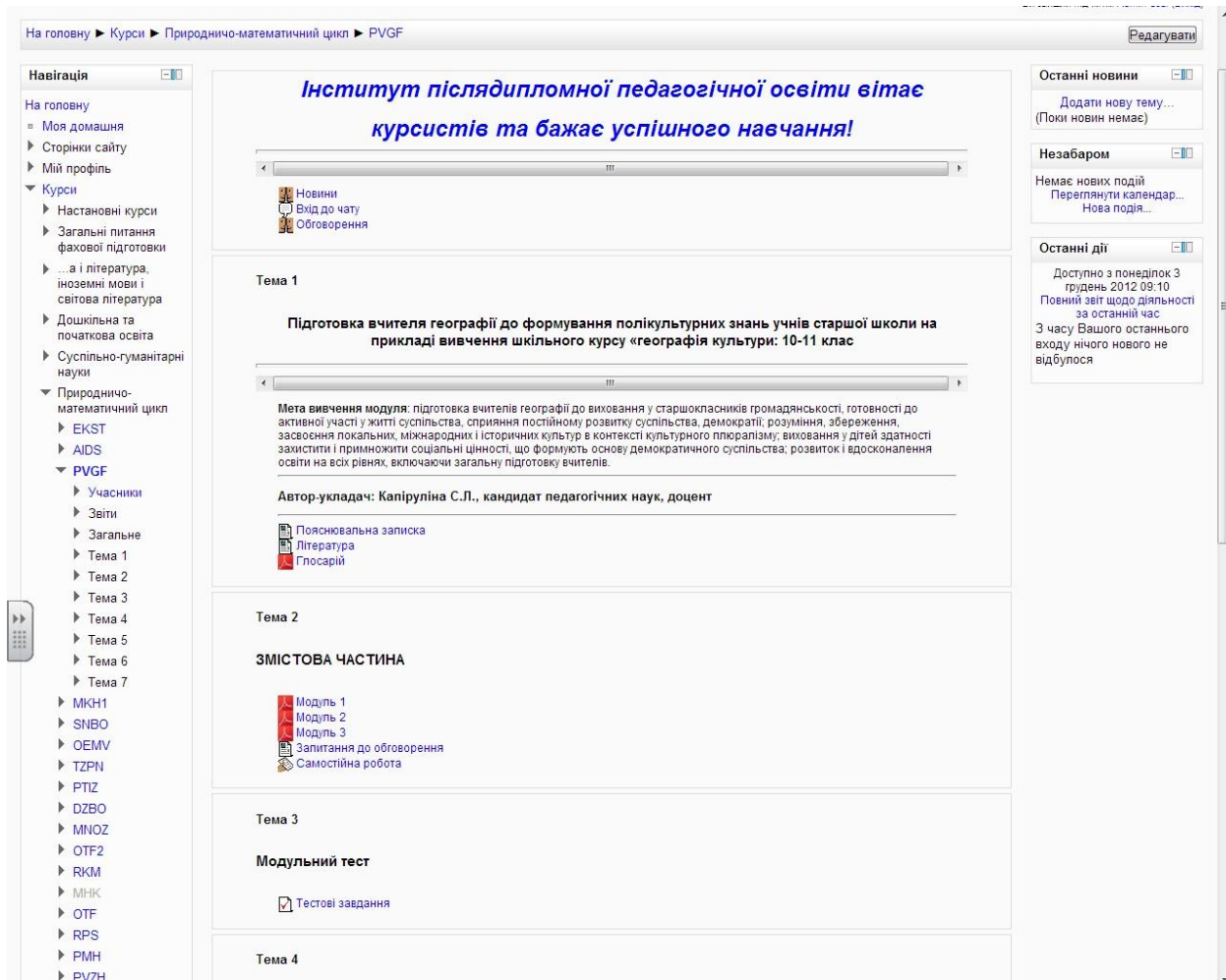

Рис. 3. Склад і структура типового дистанційного курсу.

Ефективність дистанційного навчання залежить від якості дистанційних курсів, яку повинні забезпечити автори ДК, та педагогічної майстерності тьюторів. Основою підвищення якості навчального процесу за очно-дистанційною формою є постійна робота кафедр та відповідальних за дисципліни, спрямована на підготовку інформаційного наповнення дистанційних курсів, регулярне їх оновлення, редагування навчально-методичних матеріалів. Як на етапі проектування курсу, так і в процесі супроводження роботи слухачів у дистанційному середовищі пріоритетною є чітка організаційна основа та науково-методичний супровід процесу дистанційного навчання. Розробляючи навчально-методичні матеріали, авторам ДК необхідно брати до уваги психологічні закономірності сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також вікові та професійні особливості слухачів. Урахування цих особливостей сприяє

підвищенню рівня сприйняття та засвоєння навчального матеріалу слухачами у системі дистанційного навчання.

Спираючись на наявний в ІППО досвід розробки та використання дистанційних курсів, можемо визначити перелік основних складових типового ДК:

- інформаційно-комунікативний блок: електронна дошка об'яв, блоки он-лайн (чат) та офф-лайн (форум) спілкування із слухачами;
- вступна частина курсу: назва курсу, дані про автора-упорядника. мета вивчення, зміст, навчальний план, пояснювальна записка, література, теми для курсових робіт, глосарій тощо;
- змістова частина курсу: короткий конспект лекцій, доступний он-лайн, повні тексти лекцій з ілюстраціями (викладаються на платформу, як правило, у форматі .pdf); завдання до самостійних робіт переважно у вигляді «відповідь одним файлом» (один із типових форматів самостійних робіт на платформі MOODLE, застосування якого забезпечує зберігання виконаних робіт у файловому архіві платформи, можливість для тьютора оцінювати та коментувати їх, застосувати можливості електронного журналу);
- модульний тест: платформа MOODLE пропонує усі звичні для вчителя-предметника формати тестових запитань, які, по суті, не відрізняються від використовуваних у процедурах ЗНО; тестування зазвичай має обмеження у кількості спроб виконання тестів та часове обмеження відповідно до складності тестів;
- довідково-інформаційний блок, змістовим навантаженням якого є ознайомлення слухачів із можливостями платформи та технічними питаннями щодо її використання у дистанційному навчальному процесі, може бути відсутній для деяких спеціальностей.

Як бачимо, платформа дистанційного навчання, упроваджена в ІППО, практично забезпечує усі складові навчального процесу, її ефективність доведена трирічним досвідом активної роботи із слухачами у навчальному процесі за очно-дистанційною формою, у ході якої підвищили кваліфікацію близько п'яти тисяч вчителів м. Києва та інших регіонів України.